

<https://www.dagbladet.no/nyheter/varsler-gigafabrikk-sjokk-og-vantro/82577935>

Varsler gigafabrikk: - Sjokk og vantro

Regjeringen og sprengstoffprodusenten Chemring Nobel planlegger nytt anlegg midt i marka i Asker.

KAN BYGGES NED: Området i Hurummarka der anlegget foreslås plassert, sørover mot Oslofjorden. Foto: Lars Eivind Bones

[Caroline Drefvelin Lars Eivind Bones](#) Fotograf

Publisert 27.01.2025 - 06:53

Sist oppdatert 27.01.2025 - 06:53

HURUM / OSLO (Dagbladet): - Den første reaksjonen er sjokk og vantro, sier Håvard Kilhavn, lokallagsleder i Naturvernforbundet i Hurum og Røyken.

- Det er så gigantisk. Så det er egentlig vanskelig å ta det helt inn over seg.

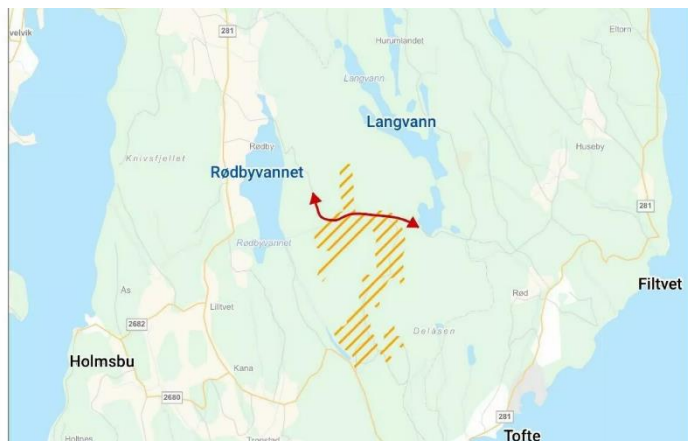
Han snakker om planene for en ny sprengstoffabrikk, som er foreslått plassert midt i marka i Hurum, en time sørvest for Oslo.

Bak planene står regjeringen sammen med sprengstoffprodusenten Chemring Nobel, som allerede har en fabrikk på Hurumhalvøya.

De er i gang med et [«mulighetsstudie»](#) for å vurdere utviklingen av et nytt produksjonsanlegg for militære eksplosiver. Målet er å sikre Norges og Natos forsvarsevne, med krigen i Ukraina som bakteppe.

Mulighetsstudiet legges først fram 25. februar. Men på et møte i formannskapet i Asker forrige uke, som [Budstikka](#) skrev om, ble forslaget til lokalisering presentert.

Størrelsen ble derimot ikke oppgitt.

FORELØPIG

ILLUSTRASJON: «Anlegget vil bestå av en rekke mindre produksjonsenheter med stor innbyrdes avstand, godt skjermet i det kuperte landskapet. Store deler av landskap og natur vil være intakt. Det legges opp til at bare det skraverte området vil være inngjerdet og utilgjengelig for allmenheten», skriver

Forsvarsdepartementet. Illustrasjon: Forsvarsdepartementet

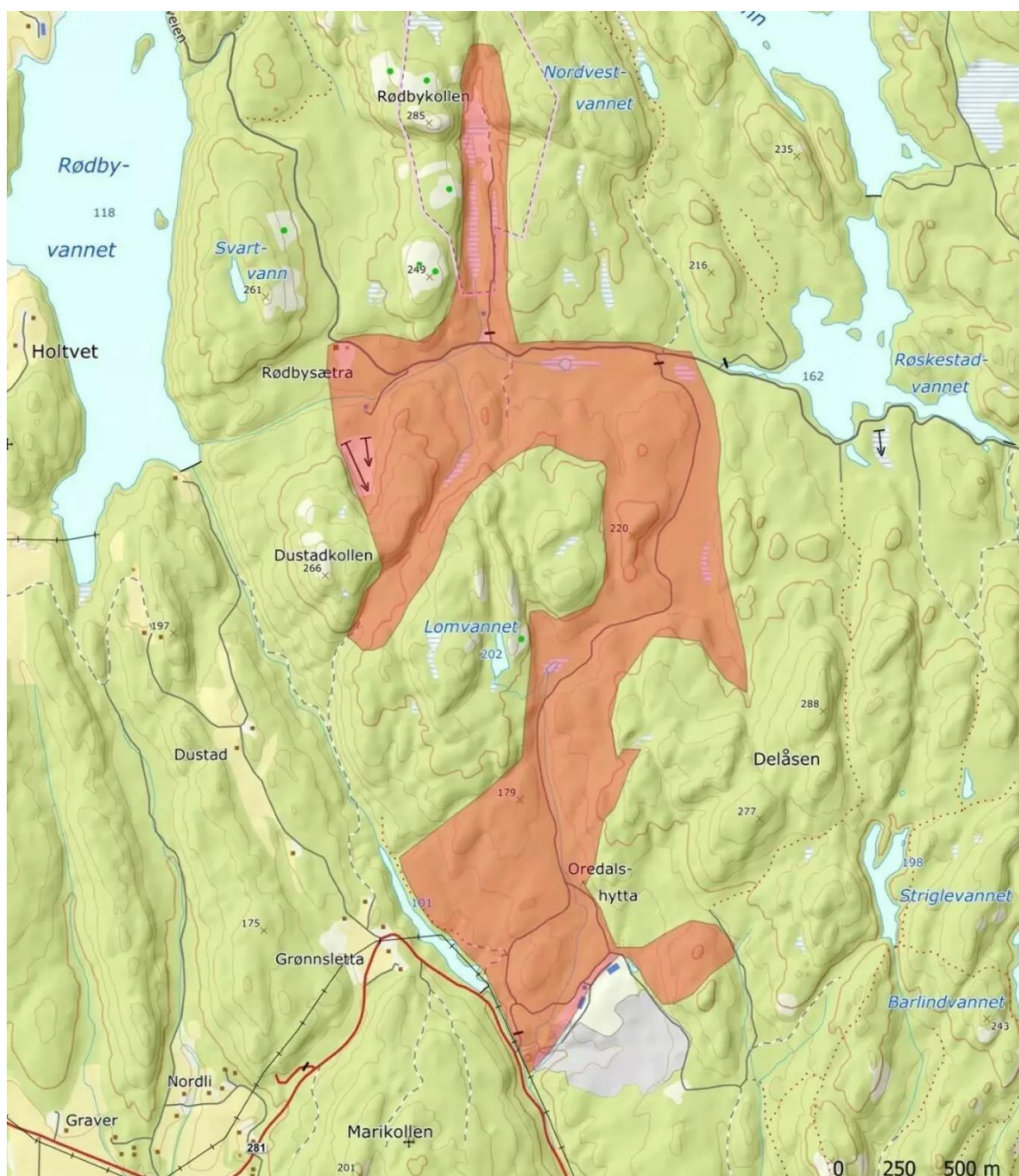
Nå har Naturvernforbundet, på grunnlag av kartet som er lagt fram, anslått hvor store områder som kan berøres: Rundt 3000 dekar kan ifølge Naturvernforbundets anslag bli direkte berørt av utbyggingen.

Det tilsvarer rundt 400 fotballbaner.

- Ekstremt

I tillegg kommer eksplosjonsfaren, som blir mange ganger større, ifølge Kilhavn. Anleggets lengde vil bli rundt 4,5 kilometer fra nord til sør, og «i praksis danne en ugjennomtrengelig, langsgående barriere», ifølge Naturvernforbundet.

- Det er ekstremt. Det eneste som det kan sammenliknes med, er hovedflyplass-planene på 80- og 90-tallet. Da ble det snakket om å legge en hovedflyplass midt i marka. Dette her er jo i omfang nesten like ille.

KARTET: Slik vil området som blir berørt se ut, basert på kartet som er fremlagt, ifølge Natuvernforbundet. Skjermdump fra Facebook

Natuvernforbundet har postet et bilde av kartet på Facebook.

Under kartet har noen kommentert på formen av området: «Tydeligvis gir de oss fingeren».

Dagbladet har stilt spørsmål til Forsvarsdepartementet om størrelsen. Statssekretær Cecilie Juul Stensrud (Sp) svarer at «Selve produksjonsanlegget vil bestå av desentraliserte bygg i et avgrenset område, mens hensynssonene vil dekke et større areal hvor naturen i hovedsak forblir uberørt. Endelige størrelse avhenger av mulighetsstudien.». De skriver også at området i hensynssonen vil være allment tilgjengelig.

Regjeringen har så langt ikke kommentert anslagene fra Natuvernforbundet, men skriver at anlegget er viktig for å «sikre forsvarsevnen til Norge, våre allierte og Ukraina» - les mer lenger ned i saken.

- Stykker opp marka

Kilhavn forteller at de først ble kjent med prosjektet da regjeringen lanserte mulighetsstudien i oktober.

- Ingen av oss kunne vel se for oss at området som blir foreslått, skulle være så enormt, sier han.

- Med dette stykker de opp marka til det ugjenkjennelige. Vi er jo så heldige her ute på Hurum at vi fortsatt har store sammenhengende skauområder, til dels med mye gammelskog. I tillegg til naturødeleggelsene vil anlegget selvfølgelig generere støy- og lysforurensning som kan ses fra kilometervis unna. Og fordi dette skal bli et forsvarsindustrielt anlegg, vil det bli et ekstremt stort fokus på sikkerhet. Det gjør at store deler av marka vil bli gjerda inn og gå tapt for friluftslivet for all framtid.

BEKYMRET: Håvard Kilhavn, her ved Oslofjorden med Tofteholmen i bakgrunnen, frykter at Hurummarka går tapt. Foto: Privat

Forsvarsdepartementet på sin side skriver at mulighetsstudien vurderer grundig hvordan naturinngrepet kan minimeres, at byggene vil ligge spredt og tilpasses terrenget, med minst mulig påvirkning på skog og vegetasjon, og at «store deler av området vil forbli uberørt og tilgjengelig».

- Tragisk

- Det er helt forferdelig. Ganske enkelt, sier Morten Kaksrud (70).

REAGERER: Morten Kaksrud (70) var på tur med bikkja søndag formiddag, og reagerer sterkt på planene. Foto: Lars Eivind Bones

Dagbladet møter ham på tur i den delen av Hurummarka som nå foreslås utbygget.

- Dette er et veldig fint, stort skogsområde som brukes veldig mye. Mange går turer her og det er et jaktområde for både storvilt og småvilt. Det er begrensa hvor mye natur vi har her ute, siden vi er en halvøy, sier Kaksrud, som er oppvokst og bor et par kilometer fra marka.

Han legger til:

- Dette vil ødelegge hundre prosent for oss – det er veldig tragisk.

Forsvarsdepartementet skriver til Dagbladet at det er flere områder som er vurdert i mulighetsstudien, men at Hurum peker seg ut på grunn av nærheten til dagens anlegg, tilgang på kraft og vann, samt sikkerhetshensyn.

Men Kilhavn i Naturvernforbundet reagerer på at det tilsynelatende er tatt et valg om lokalisering uten debatt.

Ville fylle dalen med masser: - Helt vanvittig

- Urovekkende

- Det virker jo som om man har kommet såpass langt at man nesten har bestemt seg. Vi synes det er urovekkende at det bare var ett alternativ som ble presentert, med kart. Da kan man spørre seg hvor reelle de andre alternativene som da etter hvert kommer egentlig er.

- Men det må ligge et sted?

- Ja, men man jo se på om det er mulig for eksempel å legge dette et annet sted der det kanskje er nedlagt industri, såkalte «grå arealer». Det må i hvert fall være mulig å ikke legge det midt i et av de viktigste friluftsområdene i en kommune med 100 000 innbyggere, men heller i et lite brukt område, uten naturskog.

STORT OMRÅDE: Her sett nordover mot Avgrunnsdalen. Foto: Lars Eivind Bones

om aldri er blitt systematisk biologisk kartlagt.

- Det vi er kjemperedde for, er at denne prosessen skal gå så skrekkelig fort. Det snakkes om at det skal kunne bygges ut svært raskt, fordi det haster sånn for å skaffe mer sprengstoff til NATO. Hvis det nå først er nødvendig, så mener vi at da må man faktisk må klare å finne en lokalisering hvor konsekvensene for natur, miljø og friluftsliv blir mindre enn her.

- Mange er veldig forbanna

Saken har vekket sterke reaksjoner i lokalmiljøet. Vivian Kaulen Nedenes (22) startet Facebook-gruppa «Nei til sprengstoffanlegg i Hurummarka» for en knapp uke siden. Allerede har den fått nesten 1700 medlemmer.

- Mange er veldig engasjert og veldig forbanna, sier Nedenes, som er sentralstyremedlem i Sosialistisk Ungdom.

Hun er vokst opp på Holmsbu, rett ved Hurummarka, og forteller at hun har et nært forhold til marka og har vært på flere kanoturer og skogsturer med skolen eller venner gjennom åra.

PÅ SKI: Vivian Kaulen Nedenes på tur i marka for noen år siden.
Foto: Privat

Nå frykter hun at dette vil forsvinne for framtidige generasjoner.

- Selv om det er krig og krisetid, så er dette et inngrep som varer lenger enn de sikkerhetspolitiske omstendighetene vi står overfor.

Dette er områder som blir påvirket i mange generasjoner. Man må finne et område som ikke bidrar til en sånn rasering av naturen, et sted hvor det allerede er bygd ut industri og infrastruktur, sier Nedenes.

Hun sier at veldig mange bor på Hurum fordi det er fin natur der.

- Grunnlaget for at det er et hyggelig sted å bo, blir jo sakte, men sikkert borte, særlig for skoleelever og unge, sier Nedenes, som sier at det nå planlegges blant annet demonstrasjoner, underskriftskampanjer og kartlegging av naturen.

Regjeringen svarer: - Nødvendig

Statssekretær Cecilie Juul Stensrud (Sp) i Forsvarsdepartementet peker på at produksjonskapasiteten i forsvarsindustrien er blitt trappet ned i Norge og andre europeiske land de siste 30 åra

- Russlands krig mot Ukraina har smertelig lært oss at trenden må snus. Vi må møte det massive behovet for råvarer i forsvarsindustrien. Det handler om å trygge Norge i en urolig tid. Mer produksjon er viktig for å sikre forsvarsevnen til Norge, våre allierte og Ukraina, skriver Stensrud.

Hun skriver at Chemring Nobel er en av få europeiske produsenter av moderne eksplosiver, og disse er avgjørende for produksjonen av våpen og ammunisjon til det norske Forsvaret og våre allierte.

- I lys av den urolige sikkerhetspolitiske situasjonen er etterspørselen etter slike eksplosiver langt høyere enn dagens kapasitet.

Hun skriver at det er flere fordeler ved Hurum som lokasjon, på grunn av nærheten til dagens anlegg, tilgang på kraft og vann, samt hensynet til sikkerhet.

- Det særskilt kupert området gir naturlig skjerming, noe som også reduserer behovet for areal. Nærheten til Sætre gir også synergier i produksjonen, transport og logistikk, og ikke minst tilgang på kompetanse.

Stensrud sier at mulighetsstudien blir presentert for formannskapet i Asker og allmennheten 25. februar.

- Vi ønsker mest mulig åpenhet, og det vil bli holdt åpne folkemøter i regi av kommunen der innbyggere og interessenter er invitert. Studien publiseres, bortsett fra deler som er unntatt offentlighet av sikkerhets- eller konkurransehensyn.

Hun skriver også at hvis planene realiseres i tråd med ambisjonene, vil Chemring Nobels aktiviteter «skape flere hundre nye lokale arbeidsplasser og gi positive ringvirkninger og vekstmuligheter, både i form av direkte sysselsetting og indirekte gjennom leverandørkjeder.»